

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2019. május 8.

TÖRTÉNELEM

KÖZÉPSZINTŰ ÍRÁSBELI VIZSGA

2019. május 8. 8:00

Időtartam: 180 perc

Pótlapok száma	
Tisztázati	
Piszkozati	

EMBERI ERŐFORRÁSOK MINISZTERIUMA

Fontos tudnivalók

Egyértelmű válaszokat adjon, egyértelmű jelöléseket alkalmazzon – javítás esetén is!

Válaszaiban **a lényeg** megfogalmazására törekedjen, **ne lépje túl a rendelkezésre álló kipontozott helyet!**

Csak annyi válaszelemet írjon, amennyit a feladat kér! (Ha többet ír, a beírás sorrendjében értékeljük válaszait.)

Kérjük, **kék színű** tollat használjon!

A feladatok megoldásakor tartsa szem előtt az alábbi javaslatokat!

- Olvassa el figyelmesen a feladatokat!
- Kövesse figyelmesen a feladatlap utasításait!
- Tudatosítsa, hány részfeladtból áll a feladat, és oldja meg az összeset!
- Tanulmányozza a feladatokhoz kapcsolódó forrásokat (kép, ábra, szöveg, térkép)!
- Válaszait gondos mérlegelés után, lehetőleg javítás nélkül írja le!
- A feladatok megoldásához használhatja a megengedett segédeszközöket: a középiskolai történelmi atlasz térképeit és a helyesírási szótárt. Ügyeljen arra, hogy a személyek, topográfiai adatok és fogalmak csak **pontos helyesírással** értékelhetők!

Javaslatok a szöveges, kifejtendő feladatok kidolgozásához:

1. Helyezze el időben és térben a feladatban megjelölt problémát!
2. Használja fel a feladat megértéséhez a forrásokat, illetve a középiskolai történelmi atlaszt!
3. Gyűjtse össze azokat az általános fogalmakat (pl. fejlődés, változás, termelés), illetve az adott korszakhoz kapcsolódó fogalmakat (pl. várjobbágy, céh, személyi kultusz), melyekkel az adott probléma bemutatható!
4. Építse be fogalmazásába a forrásokból megszerzhető információkat, következtetéseket!
5. Tárja fel a probléma előzményeit, okait, következményeit!
6. Építse be mondanivalójába önálló ismereteit, nézőpontját, véleményét!
7. Ha szükséges, készítsen vázlatot, illetve pizkozatot!
8. Ügyeljen arra, hogy mondatai világosak legyenek!
9. Szerkessze meg szövegét, és figyeljen a helyesírássra is!

Tájékoztatásul:

Az esszék javításának szempontjai:

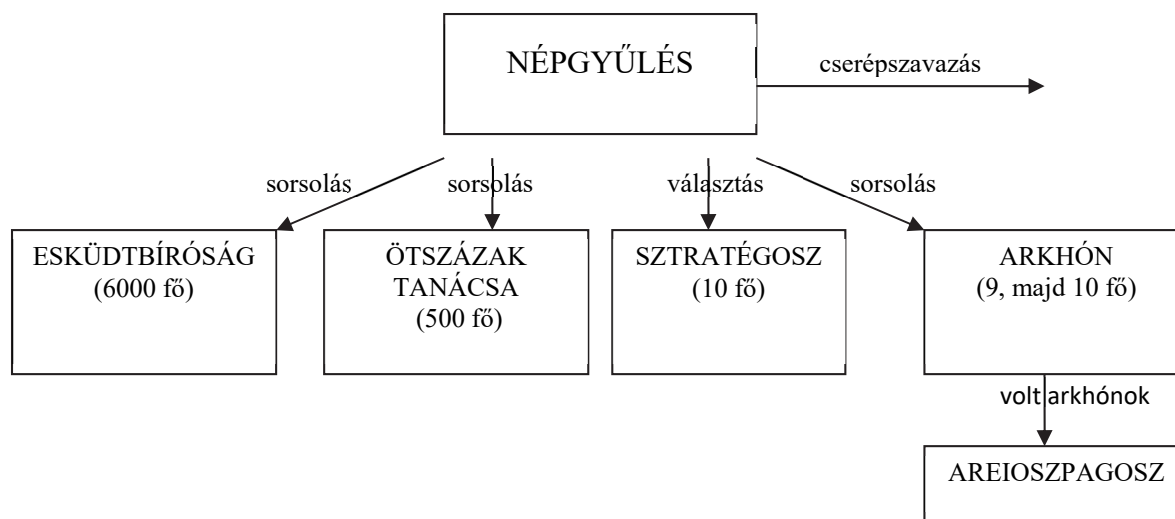
- a feladat megértése,
- megfelelés a tartalmi követelményeknek,
- a válasz megszerkesztettsége, logikussága, nyelvhelyessége és helyesírása.

Eredményes munkát kívánunk!

I. EGYSZERŰ, RÖVID VÁLASZT IGÉNYLŐ FELADATOK

1. A feladat az ókori Athén történetével kapcsolatos.

Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)



Az ókori Athén államszervezete a demokrácia virágkorában

„Periklész [...] a nép kedvét kereste, de mert nem volt annyi pénze és vagyona, mint Kimónnak [athéni hadvezérnek és politikusnak], aki pénzt osztogatott a szegényebbeknek [...], ezért folyamodott az állami juttatások rendszeréhez. [...] Törvényszéki napidíjakkal, s [...] közsegélyekkel megnyerte magának a népet, és felhasználta az Areioszpagosz tanácsa ellen, amelynek ő maga nem volt tagja, mivel sorsolással sosem választották arkhónná [Athén formális vezetőjévé]. [...] Kimónt, mint Spárta barátját és a nép ellenségét [...] száműzette.

Midőn a belső viszály megszűnt, Periklész kezébe ragadta az [...] ügyeket. [...] De Periklész magatartásában ekkor már igen nagy változás ment végbe; [...] nem hajolt meg könnyen a tömeg kívánságai előtt, amelyek úgy változtak, mint a szél járása. Arisztokratikusan, sőt majdnem a királyi hatalom fensőbbiségével kormányzott. Hatalmát azonban helyesen és tántoríthatatlanul használta a közjó érdekében.”
(Plutarkhosz ókori történetíró, Kr. u. 1–2. század)

a) Melyik intézmény tagjainak adott Periklész napidíjat a szöveges forrás idézett része szerint? Az ábrán szereplő szakkifejezések közül válasszon!

.....

b) Milyen eszközt használt fel Periklész a szöveges forrás idézett része alapján, hogy vetélytársát eltávolítsa a politikai életből? Az ábrán szereplő szakkifejezések közül válasszon!

.....

c) Melyik tisztség viselőjeként vált Periklész Athén vezetőjévé? Az ábrán szereplő szakkifejezések közül válasszon!

.....

d) Periklész korát a demokrácia időszakának szokás nevezni. Magyarázza meg röviden, saját szavaival, milyen tekintetben mond ennek ellent a szöveges forrás második bekezdése!

.....

4 pont	
--------	--

2. A feladat a középkori európai zsidóság történetével kapcsolatos.

Állapítsa meg, hogy az idézett forrás melyik mondatára igaz az állítás! Írja a mondat sorszámát az állítást követő kipontozott vonalra! Egy állításhoz egy sorszámot írjon! A mondat sorszáma a mondat előtt zárójelben olvasható. (Elemenként 1 pont.)

„(1.) A világ megteremtése után 4865, száműzetésünk után 1028 évvel történt. (2.) Mindazok a rémségek, melyekkel a Tóra könyvei [a héber Biblia Mózesnek tulajdonított részei] fenyegetnek, [most] beteljesednek rajtunk; minden, ami írva van, és ami nincs írva, bekövetkezett leányainkon és fiainkon, öregeinken és gyermekeinken, szolgálóinkon és szolgálóleányainkon. (3.) [A Rajna vidékén élő] nagyjaink és kicsinyeink mind keserű bajba kerültek. (4.) A bűnös Róma pápája felemelkedett, és felszólította mindazokat a népeket, [...] akik Krisztusban hisznek: gyűljenek össze, és vonuljanak Jeruzsálem ellen, és hódítsák meg a várost. [...] (5.) És akkor felkelt egy Gottfried nevű herceg, a Bouilloni [a kereszties seregek vezetője] [...]. (6.) Sötét esküt fogadott, hogy bárhova is vándoroljon, az ő Istenének vérét megbosszulja Izraelen [értsd: a zsidó népen].” (Salamon ben R. Simeon krónikája a 11. század végén megindított első kereszties hadjárat időszakáról)

A mondat utal...

- a) arra, hogy a keresztények által indított hadjárat eredeti célja egy fontos zarándokhely elfoglalása volt.
- b) a zsidóknak az ókorban átélt üldöztetésére.
- c) a középkori antiszemitizmus vallási gyökereire (az antijudaizmusra).

3 pont	
--------	--

3. A feladat az Árpád-kori magyar történelemmel kapcsolatos.

Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)

A) „Királyi tekintélyünknel fogva bizonyos erődítésre alkalmas helyeket híveinknek juttatunk, hogy várépítésre lehetőségük és módjuk legyen. Ezek közül a Baranya vármegyében fekvő Szársomló hegyet [...] Miklós dubnicai ispánnak [...] adományoztuk.” (Királyi oklevél)

B) „Befogadtuk a kunokat is országunkba, és sajnos most [...] pogányokkal tiportatjuk le az egyház ellenségeit. Sőt a kereszténység érdekében elsőszülött fiúnkat kun leánnyal házasítottuk össze, hogy ezzel [...] alkalmat teremtsünk őket keresztvíz alá édesgetni, mint azt már többükkel megtettük.” (A király levele IV. Ince pápának)

a) Melyik magyar uralkodótól származnak az idézett források? Nevezze meg!

.....

b) Mi volt a közös célja az idézett forrásokban aláhúzással jelölt intézkedéseknek?

.....

c) Milyen hátrányos következménnyel jártak az uralkodóra nézve az A) betűjelű forrásban szereplőhöz hasonló intézkedések?

.....

d) A Magyarországon letelepedett kunok életében bekövetkező mely változásra utal a B) betűjelű forrás 2. mondata?

.....

4 pont	
--------	--

4. A feladat a kapitalista világgazdaság 16–17. századi kialakulásával kapcsolatos. Döntse el a forrás és ismeretei segítségével, melyik állítások igazak a manufaktúrára! Karikázza be a manufaktúrára vonatkozó négy állítás sorszámát! (Elemenként 1 pont.)

„E háznak van egy tágas terme, / Kétszáz szövőszék áll benne. / Kétszáz férfi nem kevesebb, / Dolgozik rajta eleget. [...] / Egy másik helyiségben pedig / Százan a gyapjút fésülik. A mellettük lévő kamrában / Kétszáz derék, szorgalmas lány van. [...] / Ez a kétszáz szép ifjú lány / Csak gombolyít, de nem sző ám. / És fonás közben úgy dalol, / Mint csalogány a lomb alól.”(Angol balladarészlet, 1597)

1. Ebben az üzemtípusban jellemzően alacsony képzettségű, betanított munkások dolgoztak.
2. A szigorú előírások miatt a termék minden esetben kiváló minőségű volt.
3. Az iparos mesterek képzésével is foglalkoztak.
4. Nem korlátozták a munkaerő és a munkaeszközök számát.
5. Nagy mennyiségű termék előállítására is képesek voltak.
6. Jellemző volt, hogy a város életében közfeladatokat is elláttak.
7. Működtetői többnyire tőkés vállalkozók voltak.
8. Szabályzatokkal korlátozták a versenyt.

4 pont	
--------	--

5. A feladat a 16. században Magyarországon zajló törökellenes küzdelmekkel kapcsolatos. (komplex tesztfeladat)

Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)

a) Rendelje a forrásrészletekhez a térkép sorszámokkal jelölt helyszínei közül a hozzájuk illőt! Írja a megfelelő sorszámot a források utáni pontozott vonalra! Három sorszám kimarad.



Magyarország a drinápolyi béke idején, 1568

A) „Dobó annak ellenére, hogy könnyebben megsebesült, övéit buzdítja, s a harcban kifáradtaknak vödörben és kupákban bort ad. [...] Szigorúan elrendelte, hogy az asszonyok a felnyomuló ellenség nyakára köveket és szikladarabokat dobáljanak, olvasztott szurkot és forró vizet öntsenek. [...] Az ellenség arra kényszerült, hogy a harccal alább hagyjon, s miután közülük sokan estek el, lassanként visszavonuljon.”
(Istvánffy Miklós művéből, 16–17. század fordulója)

Helyszín sorszám a térképen:

B) „Jelentik, hogy az ellenség kivonul a csatára, most össze kell csapni, s a győzelem felől nem kell kételkedni. Erre a jelentésre a király sem meg nem ijedve, sem nem habozva parancsot ad, hogy az üdvözítő Krisztus nevét hívják segítségül, emeljék fel a zászlókat, fújják meg a trombitákat, s a dobokat üssék meg. És kéri sisakját, melyet amidőn fejére tettek, arca nagyon elsápadt, úgyhogy azok, akik jelen voltak, ezt mint a leendő baj előjelét tekintették.” (Brodarics István művéből, 16. század)

Helyszín sorszám a térképen:

C) „A janicsárok sorfala között vezették őket a táborba, Szolimán [Szulejmán] sátrába. [...] [A pasák] a főurakat hosszú ideig, egészen késő délutánig tartó lakomával, iddoggalással és szándékosan keresett beszéddel visszatartották. Ezalatt a város megtekintésének ürügyével a lovas és gyalogos csapatokat [...] a városba küldték. [...] Így valamennyi kaput, utcát és keresztutat gyorsan csellel elfoglaltak.” (Istvánffy Miklós művéből, 16–17. század fordulója)

Helyszín sorszáma a térképen:

D) „Egyszersmind a kapu sarkába dobálták pajzsukat, mellvértjüket, sisakjaikat, páncéljukat, s hogy minél gyorsabbak legyenek, s hogy minél könnyebben kaphassanak sebeket – mert úgy határoztak, hogy inkább szépen halnak meg, mint rútul élnek –, kardhüvelyüket is eldobva, egy szál ruhában, mezítelen karddal megelégedve, készültek fel az utolsó küzdelmükre. [...] Zrínyi [...] elsőnek megy a csatába, és utána a katonák. [...] A harc azonban a mieink számára egyenlőtlen volt; [...] a megszámlálhatatlan barbár [...] könnyen legyőzte őket.” (Istvánffy Miklós művéből, 16–17. század fordulója)

Helyszín sorszáma a térképen:

b) Állítsa időrendbe a forrásokat a bennük leírt események alapján! Írja a források betűjelét a táblázatba! Kezdje a legkorábbival!

--	--	--	--

c) Nevezze meg a B) betűjelű forrásban szereplő királyt!

.....

d) Milyen következménnyel jártak a forrásrészletek által bemutatott események az ország sorsára nézve? Magyarázza meg röviden a térképvázlat segítségével!

.....

7 pont	
--------	--

6. A feladat a második ipari forradalomhoz kapcsolódik.

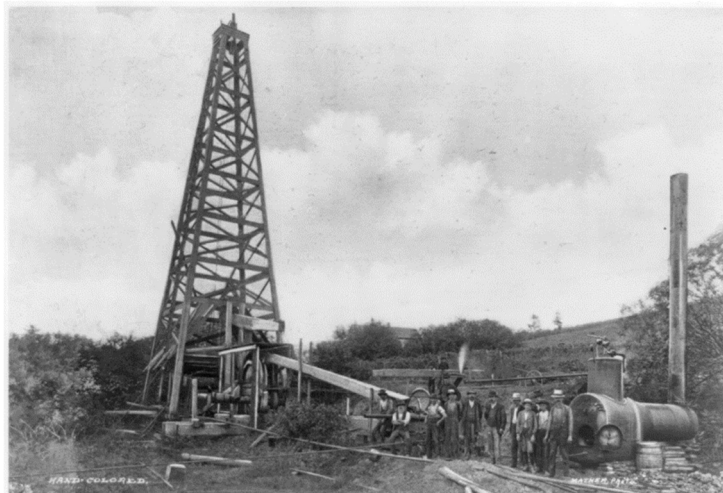
Válassza ki a képekhez kapcsolódó állítások helyes befejezését! Karikázza be a sorszámát!
(Elemenként 1 pont.)



Ford-gyár Detroitban (Amerikai Egyesült Államok, 1913)

a) A futószalag bevezetésének következtében...

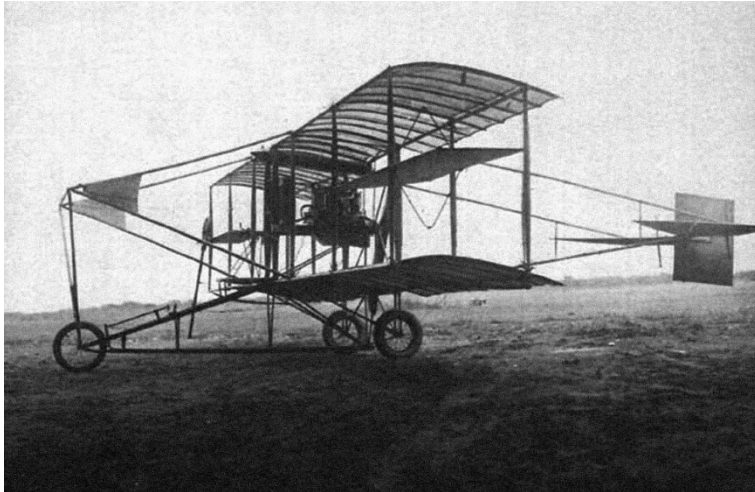
1. csökkent a munkanélküliség, mert a felgyorsult munkatempóhoz több munkásra volt szükség.
2. növekedett a termékek ára, mert a technológiai újítás nagyon drága volt, és csak a legnagyobb gyárak tudták megvenni.
3. megkezdődött az autók tömeggyártása, így a költségek leszorításával a középosztály számára elérhető terméké vált.



Olajkút Titusville-ben (Amerikai Egyesült Államok, 1900)

b) Az olajkitermelés...

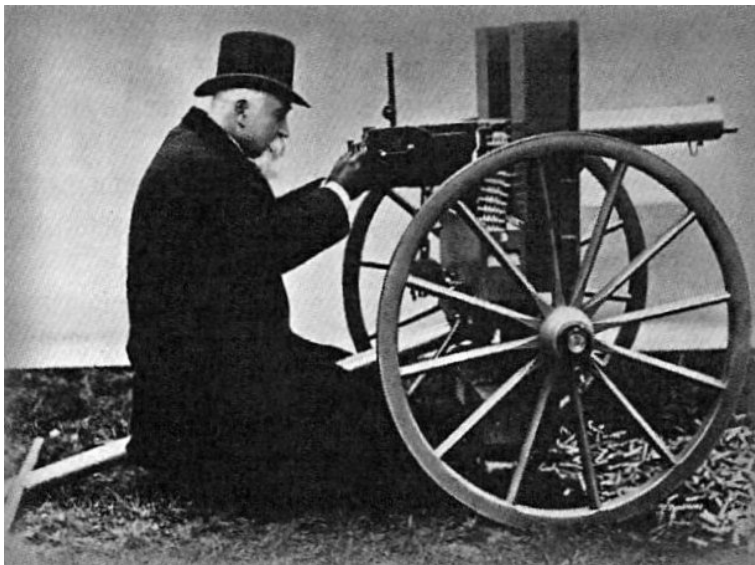
1. a vasútépítések miatt vált jelentőssé, mert az olaj volt a gőzmozdonyok fűtőanyaga.
2. a viszonylag egyszerű technológiának köszönhetően gyorsan terjedt Amerikában és Oroszországban is.
3. az Egyesült Államokban a monopóliumellenes törvények miatt kizárólag kisebb családi vállalkozások keretében folyt.



Repülőgép Kitty Hawkban (Amerikai Egyesült Államok, 1903)

c) A repülőgép elterjedését...

1. feltalálása után még akadályozta, hogy a korabeli motorok nem tudtak nagy tömegű fémszerkezeteket a levegőbe emelni.
2. a korszakban megkönnyítette, hogy alkalmasabb volt a személy- és teherszállításra, mint a léghajó.
3. az első világháborúban a hatalmas bombázó flották építése gyorsította fel.



Hiram Maxim londoni műhelyében új találmánya, a Maxim géppuska bemutatásakor (1884)

d) A Maxim géppuska feltalálása...

1. bizonyította, hogy a fejlődés centruma már nem Anglia volt.
2. megkönnyítette a gyarmatosítást, különösen Afrikában.
3. biztosította a központi hatalmak fölényét az első világháborúban.

4 pont	
--------	--

**7. A feladat a dualizmus kori Magyarország társadalmával kapcsolatos.
Oldja meg a feladatokat a forrás és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)**

„Magyarul, angolul, németül és még az isten tudja hányféle nyelven kiabálnak egyszerre felénk, hogy egyenként, libasorban vonuljanak föl a vizsgálóterembe. És az egyszerű emberek, akik soha szántóföldnél, kis falvaknál egyebet nem láttak, megrémülve, reszketve erednek útnak. Megriadva, meghunyászkodva, zavartan, idegenül tántorog előre itt a magyar [ember], akit barna képpel, erős karral, künn a mezőn dicsérni szeretnek odahaza, s akinek ide kellett jönni, mert élni akar. A sodronyrács között, miután átestek az orvosi vizsgálaton, mint az állatok érnek a bevándorlási tisztviselő asztalához.” (Újságcikk, 1909)

a) Kikről szól az idézett újságcikk? Karikázza be a helyes válasz sorszámát!

1. A fiumei kikötőben hajóra szálló, kivándorlásra készülő emberekről.
2. Amerikába megérkező kivándorlókról.
3. Amerikai farmokon dolgozó magyarokról.

b) Nevezze meg azt a társadalmi réteget, amelyhez az idézett újságcikkben szereplő emberek tartoztak!

.....

c) A kivándorlás mely jellemző okára utal az idézett újságcikk? Karikázza be a helyes válasz sorszámát!

1. A nyomorra.
2. A háborús helyzetre.
3. A politikai elnyomásra.

d) 1899 és 1913 között összesen 1 390 525 ember vándorolt ki Magyarországról, ennek 28,8 százaléka volt magyar nemzetiségű. Hogyan hatott ez Magyarország lakosságának etnikai összetételére? Karikázza be a helyes válasz sorszámát!

1. Az egyre növekvő számú kivándorló folyamatosan csökkentette a magyar nemzetiségűek arányát Magyarországon.
2. A magyarok az országos arányukhoz képest kisebb arányban voltak jelen a kivándorlók között, ami hozzájárult arányuk növekedéséhez Magyarországon.
3. A kivándorlás nem befolyásolta az ország lakosságának etnikai összetételét.

4 pont	
--------	--

**8. A feladat az első világháborúval kapcsolatos.
Oldja meg a feladatokat a forrás és ismeretei segítségével!**

Nagyhatalmak erőforrásai és kiadásai az első világháború időszakában				
Nagyhatalom	Nemzeti jövedelem 1914-ben (milliárd dollár)	Népesség 1914-ben (millió)	Háborús kiadások (milliárd dollár, 1913-as árakon)	Mozgósított haderő (millió fő)
Franciaország	6	39	9,3	8,2
Nagy-Britannia	11	45	23	9,5
Németország	12	65	19,9	13,25
Oroszország	7	171	5,4	13,0
Osztrák–Magyar Monarchia	3	52	4,7	9,0
Amerikai Egyesült Államok	37	98	17,1	3,8

a) Nevezze meg azt a nagyhatalmat, amelyikre az állítás vonatkozik! A táblázatban szereplő nagyhatalmak közül válasszon! (Elemenként 0,5 pont.)

Magyarázza meg az állításban megfogalmazott aránytalanság jellemző okát! (Elemenként 1 pont.)

1. Jelentős népessége ellenére viszonylag kis haderőt (a lakosság kevesebb mint 5 százalékat kitevő hadsereget) mozgósított a nagyhatalmak közül.

Nagyhatalom:

Magyarázat:
.....

2. A legnagyobb nemzeti jövedelemmel rendelkezett 1914-ben az európai nagyhatalmak közül, háborús vereségét mégis gazdasági kimerülése idézte elő.

Nagyhatalom:

Magyarázat:
.....

3. Az egyik legnagyobb létszámú haderőt mozgósította, háborús kiadásai azonban csak egyetlen másik hatalom kiadásait haladták meg.

Nagyhatalom:

Magyarázat:
.....

b) Nevezze meg azt a szövetségi rendszert, amelyikre igaz a következő állítás! (0,5 pont)

A szövetségi rendszert létrehozó nagyhatalmak 1914-ben összességében több nemzeti jövedelemmel és nagyobb népességgel rendelkeztek, mint a másik szövetségi rendszer nagyhatalmai.

.....

5 pont	
--------	--

**9. A feladat a két világháború közötti magyar társadalommal kapcsolatos.
Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)**

A) „A maguk »birodalmában« minden az ő akaratuk szerint történik. [...] Csápjai[k] messze elérnek, s ha történetesen város vagy falu kerül a csápok közé, ott az ő befolyásuk az egyetlen úr. [...] Hatalmi tudatukat élik ki ebben, s a feudális légkört biztosítják. A népes város, a megyei székhely közepén óriási vadaskertet tartanak fenn, libériás szolgálkkal, hogy a várost minden percben figyelmeztessék másodrendűségére.” (Féja Géza író, újságíró, 1937)

B) „[Ez a réteg] már eltávolodott az ősök létalapjától, de az ősök életmódjának külszínét és méltóságát a kölcsönvett állami hatalom képviselőjeként még valahogy meg tudja tartani. [...] E réteg élete szerint hivatalnok. Magatartása szerint úr, tehát nemes. Szemléletük, modoruk [...] a múlt emlékeiből és nem a jelen eredményeiből táplálkozik.” (Szabó Zoltán író, 1938)

a) Mely társadalmi rétegekről szólnak a források? Írja a táblázatba a forrás betűjele mellé a hozzá tartozó társadalmi réteg sorszámát! A felsorolt társadalmi rétegek közül válasszon! Három sorszám kimarad.

Társadalmi rétegek:

1. dzsentri 2. birtokos paraszt 3. köznemes 4. nagybirtokos 5. tőkés vállalkozó

A forrás betűjele	A társadalmi réteg sorszám
A)	
B)	

b) Karikázza be annak a két állításnak a sorszámát, amelyik az idézett forrásrészletek alapján mindkét társadalmi rétegre igaz!

1. Megélhetésüket a földbirtok és annak bevételei biztosították.
2. A korszakban jellemző volt erre a rétegre az elszegényedés.
3. Társadalmi rangjuk külsőségekben is megnyilvánult.
4. Őseik nemesi kiváltságokkal rendelkeztek.

4 pont	
--------	--

10. A feladat a kétpólusú világrend megszűnésével kapcsolatos.

Állapítsa meg, melyik országra vonatkoznak a táblázatban szereplő leírások! Írja a táblázatba a térképen megnevezett országok közül a megfelelőt! (Elemenként 1 pont.)



Európa térképe, 1989
(NDK = Német Demokratikus Köztársaság)

Leírás	Ország
a) Soknemzetiségű, szövetségi állam. Az 1991–1999 között tartó háború során esett szét.	
b) 1989–90-ben befolyási övezete jelentősen összeszűkült, sőt 1991 tavaszán már saját területéből is kiváltak függetlenedő államok.	
c) Az első világháború után létrejött, kezdetben centralizált, később két állam által alkotott szövetségi köztársaság, amely 1993-ban szűnt meg.	
d) 1989 őszen ünnepelte negyvenéves fennállását. Pár hét múlva egyesült az egyik szomszédos országgal.	

4 pont	
--------	--

11. A feladat a határon túli magyarsággal kapcsolatos.

Karikázza be annak a kifejezésnek a sorszámát, amelyet a lexikonszócikkek, illetve jogszabályok meghatároznak! (Elemenként 1 pont.)

- a) „Valamely közösség önrendelkezési joga, minden idegen törvényhozói hatalomtól való függetlensége. [...] Fő területei:
 – az egyes államok önállósága valamely szövetségi államon belül
 – a községek öngazgatása a tartományokon, megyéken belül
 – a vallási közösségek öngazgatása.” (Lexikonszócikk)

1. integráció 2. autonómia 3. asszimiláció

b) „Minden olyan román állampolgárokból álló közösség, amely a modern román állam megalakulása óta Románia területén él, a többségi lakosságnál kisebb létszámú, saját etnikai önazonossággal rendelkezik, amelyet kultúrája, nyelve vagy vallása fejez ki, és ezt meg akarja őrizni, kifejezésre akarja juttatni, és fejleszteni akarja.” (Romániai törvény, 2005)

1. nemzetiség 2. politikai nemzet 3. nemzetállam

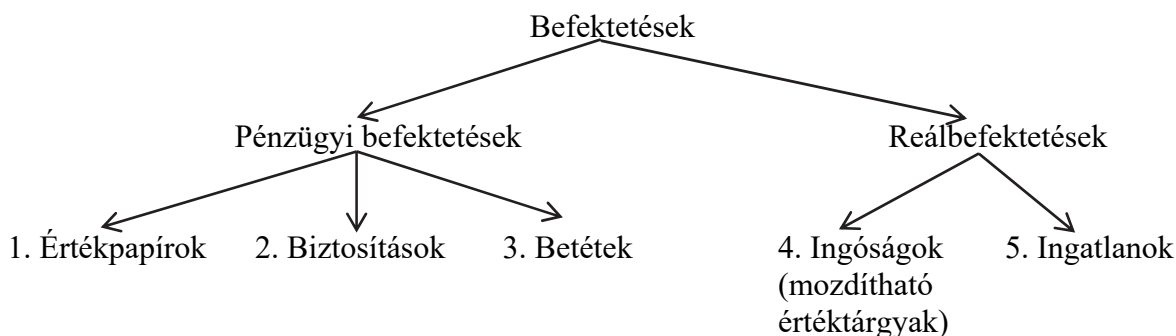
c) „Tilos minden megkülönböztetés, így különösen a nem, faj, szín, etnikai vagy társadalmi származás, genetikai tulajdonság, nyelv, vallás vagy meggyőződés, politikai vagy más vélemény, nemzeti kisebbséghez tartozás, vagyoni helyzet, születés, fogyatékoság, kor vagy szexuális irányultság alapján történő [hátrányos] megkülönböztetés.” (Európai Unió Alapjogi chartája, 2007)

1. szegregáció tilalma 2. asszimiláció tilalma 3. diszkrimináció tilalma

3 pont	
--------	--

12. A feladat a háztartások pénzügyeivel kapcsolatos.

Rendelje a táblázatban szereplő befektetésekhez az ábrán sorszámmal jelölt, megfelelő befektetési kategóriát! Írja a kategória sorszámát a táblázat megfelelő mezőjébe! Egy sorba csak egy sorszámot írjon! Egy sorszám többször is szerepelhet. (Elemenként 1 pont.)



Befektetés	Befektetési kategória
a) államkötvény vásárlása	
b) termőföld vásárlása	
c) részvény vásárlása	
d) befektetési arany vásárlása	

4 pont	
--------	--

II. SZÖVEGES, KIFEJTENDŐ FELADATOK**Olvassa el figyelmesen!**

A következő feladatok közül összesen **kettőt** kell kidolgoznia.
Az alábbi szabályok alapján kell választania:

Kidolgozandó:

egy, az **egyetemes** történelemre vonatkozó **rövid** feladat,**egy**, a **magyar történelemre** vonatkozó **hosszú** feladat.

A rövid egyetemes és a hosszú magyar feladat **más korszakra** – az egyik az 1849-ig tartó, a másik az 1849 utáni korszakra – vonatkozzon! *(A táblázatban a korszakokat kettős vonal választja el.)*

Tanulmányozza figyelmesen a feladatokat!

	Korszak	Sorszám	Feladat	A feladat típusa
Egyetemes történelem	1849-ig	13.	A középkori uradalom	rövid
	1849 után	14.	A sztálini propaganda és ideológia	rövid
Magyar történelem	1849-ig	15.	I. (Szent) István uralkodása	hosszú
	1849 után	16.	A trianoni béke következményei	hosszú

A feladatok tanulmányozása után **karikázza be a választott feladatok sorszámát!**

A következő táblázatban feltüntettük a két választási lehetőséget.

Jelölje X-szel a választását a megfelelő sorban! Csak az egyik lehetőséget jelölje!

A választott feladatok sorszáma	Választásának jelölése X jellel
13. és 16.	
14. és 15.	

A feladatok közül **csak a választott kettőt dolgozza ki!** Válaszait az azonos típusú feladatokat követő pontozott vonalakra írja!

A feladatok kidolgozása előtt tanulmányozza a 2. oldalon található útmutatót!

A válaszok elkészítése során **fogalmazvány** (piszkozat) készíthető!

A feladatok után az értékelési szempontok szerepelnek, az elért pontszámokat a javító tanár állapítja meg.

13. A feladat a középkori uradalmakhoz kapcsolódik. (rövid)

Mutassa be a forrás és ismeretei segítségével a középkori uradalmi földek három fő típusát, és az azokhoz kapcsolódó jogokat és kötelezettségeket! A három fő típust az alapján különítse el, hogy kik voltak a földterület használói!

„Tehát a nevezett nemes Raibaude úrnő az alulírott emberekkel együtt úgy akarta, kimondta és elrendelte, hogy Cipières falu minden lakosa, a jelenlegi és a jövőbeni személyek, szabadon tarthassanak és legeltethessenek egy tehenet a Syr és a Plan védett legelőjén az ökrök és igás szarvasmarhák mellett, s hogy ez a tehenet legelhet minden évszakban mindenütt, ahol az igásállatok. Továbbá, hogy Cipières falu emberei a jelenben és a jövőben szabadon tarthatnak és legeltethetnek négy kecskét azon az úton, amelyik Cipières faluból a caillol-i dombok felé vezet.” (Középkori oklevél, 1344)

14. A feladat a Szovjetunió történetéhez kapcsolódik. (rövid)

Mutassa be a forrás és ismeretei alapján a sztálini propagandát és ideológiai hátterét!



Metróépítő munkást ábrázoló szovjet festmény (1937)

A választott rövid, az egyetemes történelemre vonatkozó feladat sorszáma:

A feladat kidolgozása:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

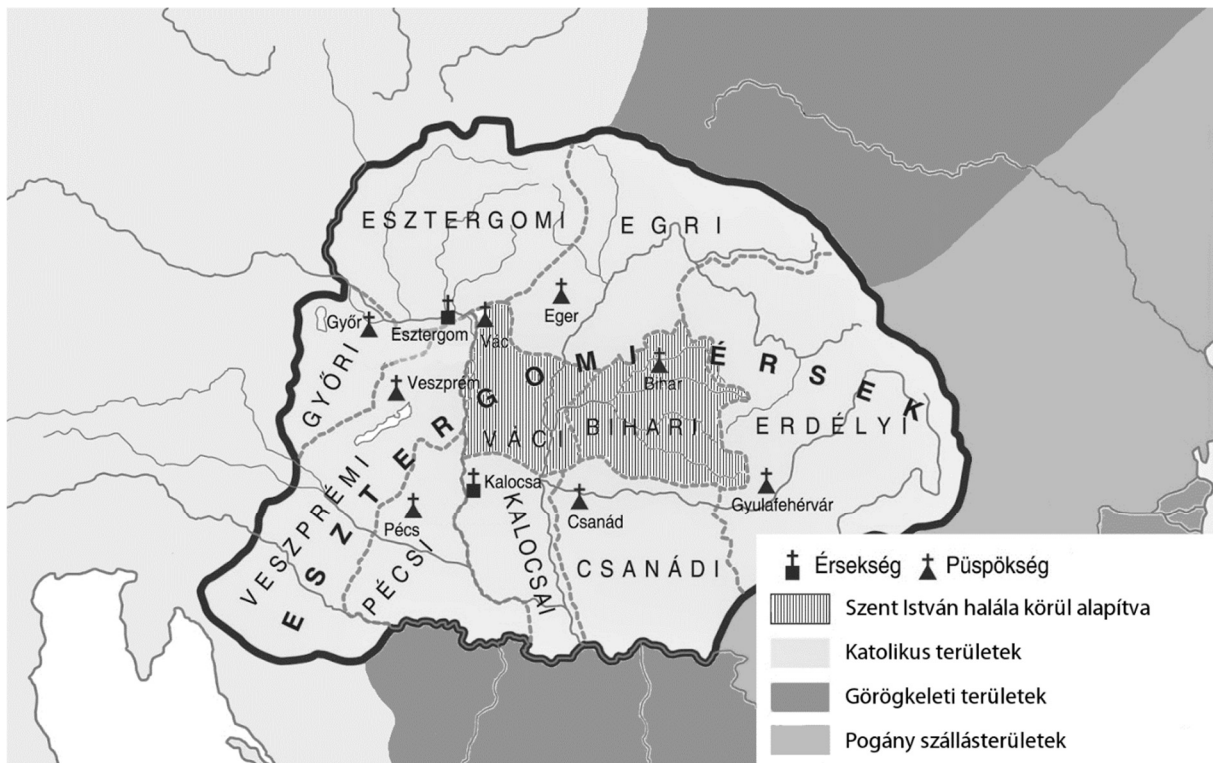
.....

Szempontok		Elérhető	Elért
		pont	
Feladatmegértés		2	
Tájékozódás térben és időben	T	2	
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	K1	2	
	K2	2	
Ismeretszerzés, a források használata	F	3	
Eseményeket alakító tényezők feltárása, kritikai és problémaközpontú gondolkodás	E1	3	
	E2	3	
Összpontszám / Vizsgapont		17	

15. A feladat I. (Szent) István uralkodásával kapcsolatos (hosszú)

Mutassa be a források és ismeretei segítségével I. (Szent) Istvánnak a kereszténység elterjesztését és az egyházszerkezést szolgáló tevékenységét! Válaszában magyarázza meg ezek politikai jelentőségét is! Használja a középiskolai történelem atlaszt!

„Megszületett [Géza] fejedelem Istentől megjövendő fia [...]. Ezt Isten kedveltje, Adalbert [prágai] püspök [a német-római császár rokona] hite őszinteségéért a keresztesség fehér ruhájába öltöztette, és ő lett lelki gyámola. [...] [Géza fia] Esztergomban született, és már gyermekkorában teljességgel átította a grammatika tudománya. Nőtt a gyermek, gyámolítva a gondos nevelésben [...]” (Hartvik püspök legendája Szent Istvánról)



Magyarországi egyházmegyéek a 11. században

„Azok, akik az istentisztelet hallgatására a templomba menvén, ott a misék szertartása alatt egymás közt mormognak, és másokat zavarnak, haszontalan történeteket mesélgetve és nem figyelve a szent olvasmányokra és a lelki táplálékokra, ha idősebbek, dorgálják meg őket, és gyalázzal űzzék ki a templomból, ha pedig fiatalabbak és közrendűek, e nagy vakmerőségükért a templom előcsarnokában mindenki szeme láttára kötözzék meg, s ostorozással és hajuk lenyírásával fenyítsék meg őket.” (Szent István törvénye)

16. A feladat a trianoni béke következményeivel kapcsolatos. (hosszú)

Mutassa be a források és ismeretei segítségével, milyen közvetlen következményekkel járt a trianoni béke Magyarország területére, népességére és gazdaságára nézve az 1920-as évek elején! Válaszában térjen ki arra, hogyan viszonyult a politikai vezetés és a közvélemény a békéhez! Használja a középiskolai történelmi atlaszt!

„A régi Magyarország nincs többé számunkra; de Erdély [...] van. [...] Építenünk kell! Fogunk hát építeni új, erős várakat a régi Istennek. Aki oltalmazott, mindezidáig és akit mi is megvédelmeztünk – magunknak. Elindulunk új utunkon, de magunkkal visszük a nagy temetés emlékét és egy szilánkot egy keresztre feszített ország keresztjéből.” (Kós Károly erdélyi magyar értelmiségi röpirata, 1921)

A trianoni Magyarországon maradt a háború előtti Magyarország	
gyáriparának	kb. 56%-a
vasérctermelésének	kb. 11%-a
gépgyártásának	kb. 82 %-a
faiiparának	kb. 22%-a



Plakát, 1920

Szempontok		Elérhető	Elért
		pont	
Feladatmegértés		2	
Tájékozódás térben és időben	T1	2	
	T2	2	
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	K1	2	
	K2	2	
	K3	2	
Ismeretszerzés, a források használata	F1	3	
	F2	3	
	F3	3	
Eseményeket alakító tényezők feltárása, kritikai és problémaközpontú gondolkodás	E1	3	
	E2	3	
	E3	3	
	E4	3	
Összpontszám / Vizsgapont		33	

A feladatlapban szereplő források (kép, táblázat, grafikon) leőhelyei:

6. https://www.reddit.com/r/oil/duplicates/3z6gnr/oil_rig_at_titusville_pennsylvania_1900/
<http://www.paythepeople.org/midwestern-capitalism.html>
<http://aero1900s.blogspot.com/2014/03/airplanes-1900s-10s.html>
https://es.wikipedia.org/wiki/Ametralladora_Maxim#/media/File:Metralhadora_1884.jpg
8. Galántai József: 20. századi egyetemes történet 1890–1945. I. 200., 207. o.
10. <http://pwerth.faculty.unlv.edu/Blankmap-Europe-1945.jpg>
14. Alekszander Nikolajevics Samokhvalov festménye
15. Száray Miklós: Történelem II. (Forrásközpontú történelem)
16. Helbing Aranka grafikus. Budapest, Klősz Gy. és fia, 1920.

		pontszám	
		maximális	elért
I. Egyszerű, rövid választ igénylő feladatok	1. Az ókori Athén	4	
	2. A középkori európai zsidóság	3	
	3. Az Árpád-kor	4	
	4. A kapitalista világgazdaság	4	
	5. Törökellenes küzdelmek	7	
	6. Második ipari forradalom	4	
	7. A dualizmus kori társadalom	4	
	8. Az első világháború	5	
	9. A Horthy-korszak társadalma	4	
	10. A kétpólusú világrend megszűnése	4	
	11. A határon túli magyarság	3	
	12. A háztartások pénzügyei	4	
	Összesen	50	
I. Elért pontszám egész számra kerekítve			
II. Szöveges (kifejtendő) feladatok	13. A középkori uradalom	17	
	14. A sztálini propaganda és ideológia	17	
	15. I. (Szent) István uralkodása	33	
	16. A trianoni béke következményei	33	
	Összesen	50	
II. Elért pontszám egész számra kerekítve			
I. + II. Az írásbeli vizsgarész pontszáma		100	

_____ dátum

_____ javító tanár

	pontszáma egész számra kerekítve	
	elért	programba beírt
I. Egyszerű, rövid választ igénylő feladatok		
II. Szöveges (kifejtendő) feladatok		

_____ dátum

_____ dátum

_____ javító tanár

_____ jegyző